

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Ա. ՍԵՂԲԵՍՏՐՈՍԻ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ՑՈՒՆԱՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ՝ ՍՈԿՐԱՏԱՑ

Հայ Հոռվիմայնցոց հահանգին, և
պիսկոպոսաց և բագատրաց և որ 'ի
եղան յարմարին բանք սրբոց և ան-
սրբոց, զոր բացայաշու պատմո-
րինն:

Այսին Սեղբեստրոսի պատմու-
թեան արածոցուք, որ կոչեցաւ յաթու
Հայրապետութեան Պետրոսի և Պաւա-
լոսի մեծի քաղաքին Հոռվիմայ, որ
յուսվ անդ պատմութիւնն 'ի Հոռվիմ զնորա
առաքինութիւնն, այլ զհայրապետաց
և զվայից և զիստառովանողաց զա-
րանց և զիանանց, որք արիացան ընդ-
դէմ հալած չացն յաղագս Վրիստոսի
հաւատոցն. որ և յայլ քաղաքս ևս
յականաւորս յայտնի են, : Ալե-

1. Գիտելու ենք, որ ոչ Սեղբեստրոսի Վա-
րուց յանձնենք ընտրքին խորդանուած, և
ոչ աւ անոր իւ պատշաճ. ուս այս թարգմա-
նին իւ կողմէնք յերիւրած է՝ Սեղբեստրոսի
Վարքը՝ Սոկրատոս պատմութեան սկիզբը զե-
տաշխլու զիմումամբ, պահէլով միան և Պա-
տմինին Սուրբոց յ երկու բառերը, որոնք
կը գտնուին երբ խորապէս Սոկ. Սկովաստի-
կոսի պատմապատճեան վեա:

Գրութեանն ներկայացրուիլ լորո գրլապէր
ունինց մեր Ձեռագրատան մէջ, այն է Ա.
թիւ 781, Բ. թիւ 788, Գ. թիւ 767, և Դ.
թիւ 693: Առաջին օրինակը գրուած է 'ի
թուին իւնչ' իւ կոստանդնուպոլիս, ձեռամբ

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ

Επισκόπου Ρώμης τῆς μεγάλης.

Ευερβίος¹ δ Παμφλου, τὴν ἐκκλη-
σιαστηκήν συγγράφων ιστορίαν, πα-
ραλέλουπεν ἑκατέρος ταῦτα εἰπεῖν ἀ-
περ ἐν ἀλλοις συντάσμασιν ἔφρασεν.
Ενέθεικεν γάρ ἔνδεκα λόγοις τὰ πα-
θήματα σλέδδον τούς ἐν πασάσις ταῖς
ἐπαρχίαις ἀθλησάντων μαρτύρων,
καὶ ἐπισκόπων, καὶ διοιογγήτῶν 'οἱ
μὴ ἀλλὰ καὶ γυναικῶν παρθένων, δοσι
ἀνδρείψ φρονήματι διὰ τὸν δεσπότην
ἡγωνήσαντο Χριστὸν, ἀνεγράφατο·
καὶ οὗτος μόνος τῶν επισκόπων ἀπὸ
τούς αποστόλου Πέτρου καὶ καθεξῆς
τὰ παθήματα κατὰ τάξιν ἔχηγήσατο.

1. Յունարենի այս Յառաջարանս, որ հայե-
րինէն բորբոքին տարրեց է: և Խսերիս
Պատմիկութեացոյ գողցես իմ կը սեղεց Սեղ-
բեստրոսի Վարքը: Սուրբինա հին ձեռա-
զրին մէջ իսկ կը պակսի կոմիκիփափոսն² ու-
րիչ Ալբունական ձեռազրէ մ'առնելով արու-
սեր է ասս: Յառաջարանին առաջին տողերը
Սոկրատոս համատօն ներառութեան նման են:
Ռատոի մեղ այսպէս կ'երեկի: թէ անձանօթ
քորին՝ կամ Սոկրատոս այն առողերը մեկնարա-
նելուն կը գնէ զիստերփոս ներինակ Սեղբե-
տրոսի Վարքը: և վկացրանութեան, և կամ
ունեցած է ուրիշ հապալն ապրեր մի: որ ան-
ծանօթ էր Պուրինին ձեռապրի աւանդողին:

խանդր, և յլլինտիռք, և յշվեսոս, և
յշրուտաղեմ 1, և 'ի կոստանզնուու-
պաւիս: Վասն որոյ զնոյն ինքն զե-
րանելի այրն Աստոծոյ բարեկասաւ
ունելով առ Տէր, ոչ վարկպարազի
յարցարել զպատմութիւնս այլտու-
գութեամբ և ճշմարտութեամբ, 'ի
Հոգւոյն Սրբոյ առաջնորդել ինձ, ըստ
իմումն հարի կարգեցից զպատմու-
թիւնս, որքան իցէ աւտակարա-
գոյնս:

Պատրիարքի: Գ. օրինակը գրուած է 'ի հ. Պայխ, յամի Տեսակ 1752, անձնութ դրէ': Դ. և Շատով օրինակի ամենալավը է - ԲՎԵՑ ժ. Գ. գրուած գրուած է Կերերի: Սորո գրուած իրավի որ պեղսից է առլորդիր է, առաջին ուղղագրութեան մասին յայտ պիտակա- դրէ: Բ. օրինակը բարութիւն նոր է, ոյս հինգ և յամի Տեսակ 1858: Դ. օրինակի վրա- նիւ պատրիարք է՝ Ալեքսան, Դ. փառա- տան մերում:

Սկզբանաց ընթացանն է երթորդ կամ
համառուս թարգմանութիւնը, իսկ առաջինը՝
համ ընթացակ թարգմանութիւնը, զոր Փ.
Տեր - Ավետիսուն (Տաղ Ալբար, անձ Բիւ.
Ա. 1493) Փել. Տերակառաց կամ համարդ, ոչ
միայն անկէ դարերով վերջ եղած պէտք է որ
ըլլայ, այլ և ոչ իսկ խորենացին անկախ,
այլ մասսայի խորենացոյ Բ. ԶԳ գլուխ և
մասամբ այ յայ ընթացքի վրայէն եղած խօս-
քարութիւն մի է, - Յայումառուրդ յարնուն
անձանաթիւ մի ճառուք, ինչ անութեան յայտնի
նշաններն են անոր բանից և բանից կապու-
թիւնը, զոր հայերէն քիչ թէ շատ զիացոց,
մի կարէ իմանալ: Իսկ խորենացին և յայն
ընթացքին եղած փոխառութեանց որինակ ըւ-
լան « առ բուշը ընդիմուն մարդու », « ուրիշու-
նան կախուն առ առ առ իւն քիչից » , « Արդիւննան քիչից » ,
« ամենի իւրամաս » այսին և այսին:

իսկ ներուեւ կա առարկանի յիշատակա-
րանն, որ կը զանուի Սուլուսաց պատմու-
թեան վերջ Անգլիանորով Վարուց թարգ-
մանութեան ևն ընտա վրաբերութիւն ըն-
դուի թահէս և պարզմաք ունակ պալազ
կառուեանի:

1. Նախաթուուց յիշատակութեամբ Հայ թարգմանութիւնը մեծապէս կը տարրերի յառաջնուն այսու զի ՚ի բաց թաղեալ զշագիլ, կը յէլք զի վեհուսանի, զի բառապահն է զի. Պատճեն:

τούτων δέ τῶν πόλεων, καὶ ἀποστολικῶν θρόνων τὴν ἀρχιερωσύνην ἐπεσπάσατο, τουτέστιν τῆς μεγάλης τῶν πόλεων Ρώμης· Ἀλεξανδρείας τὲ καὶ Αντιοχείας, τῆς κοινῆς ἔνεκεν ωφελείας. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοινῦν τούτων τῶν ἐπισκόπων τῶν μέχρι του δεῦρο Χρόνου δι προφῆτες τῇ ἐλληνικῇ συνεγράφατο γλώσσῃ· τούτου δέ τὸν βίον, οὐκ ἔξιστυσεν μεταφράσαι, τουτέστιν τοῦ ἄγιου Σιλβέστρου. Κύριε

μου κύριε ἀγαθάτε καὶ μακαρίωτατε
πάτερ Σλβεστρέ, δέοματ σου ἔξευμε-
νίσασθαι τὸν δεοπότην Χριστὸν συ-
εγγῆσαλ μια, μήπως, τὰ τῆς παρα-
κοῆς τῶν + ἐπισήμων ἐκκλίνων, τῷ
τῆς ἀλαζονείας περιπέσων κινδύνῳ. σὺ
γάρ οἶδας, διτὶ πᾶσα μὲν μέμφεως ἀ-
ττία, ἥγε ἀρα τῷ δὲ μου προσγένηται
πονήματι, τῇ ἐμῇ καταλογισθήσεται
προπετεῖα· πάσης δὲ κατηγορίας ἀ-
νευ διάλεξις ἀκριβῆς, ταῖς ἰμετέραις
εἰκότων ἐπιγραφήσεται πρεσβείας.

Σιλβεστρος τοίνυν δι μακάριος ἐν παιδίᾳ ὥν παρέμενεν Κυρίνῳ πρεσβύτερῳ· διακονίας τὲ ἀμα ἀναμαζέμενος, πᾶσαν τὴν ἔξι οἰκείας βουλήσεως φροντίδα ἐπιμελῶς ἔζεπταγένετο.

"Οθεν παραγενόμενον ἀπὸ Αντο-
χειας τὸν ἄγιον Τιμόθεον, ἀνδρὶ ἐυ-
λαβέστατον, καὶ τὸν δεσπότην Χρι-
στὸν πεπαρήσαισμένως κηρύττοντα,
ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ φιλοφρόνως
ἔζεντσεν. Θ πέρ αὐτοὶ οἱ Ἱερεῖς ποιῆ-

իսկ'ի մանկութենք տից սպաստացեալ Սեղբեստրոս, 'ի սէրն Աստուծոյ եռայր հոգովով ուղղափառ հաւատ տով և անարատ վարոք. և յառաջանայր 'ի հանդէս բարեպաշտութեան հանապազ:

Բնդ ժամանակն ընդ այնովիկ
հայստեալ լինէր Տէնմիւս և հայրա-
պետն Անտիռքայ յամբարշտացն, և
փախատեայ լիեալ գայր հասանէր 'ի
Հռոմէ:

Այս բանը յայսնի նշան է ոչ մրայն հայերէնի
յետնութեան, այլ և թարգմանչի ադխուռ-
թեան վասն զի Զ գործն եղբ առաջին ան-
գամ Յունակինակա փոխարքը Հիվանդի ա-
թառն է Կ Պ. Պարիս, այն առեն վերջինն եղա-
մին ի պատրիարքացան Խախաթառոց. արով-
և Եփստանին ուլ գտնեցաւ: Եթէ Խախա-
կաց ժամանակ ավելիսի պատուացր աստ-
դու մի վերսացած է և հայ թարգմանին այն
պատճեռաւ Խախաթառոց մէջ կը թու զի-
վեսոս, անոյ աւելի կը հաստատուի թարգ-
մանական յետնութիւնը: Ես առուգի զի
տենէ ի պատրիարքէնէն, թէ թէլուուն ի զա-
ռան վերէբ, ինչզան նաև ուրիշ յան և լո-
սին ասիսկուպաց Եփստանի իշխուր կամ նո-
րման (Primas) պատուոց կը կրէն:

4. Այս հպիսկոպոսա՝ երիցս յիշուած է և
առ Զենոն Գլուխացոյ, իբր եպիփոկոպոս Ար-
քինոցացոց, և Եղիշազարին հետ հալածուած
յը ընմուռաւ:

Հոռվանյ գետնատպամբաններու հապալյն Տեղապահութեան մի մէջ, - այս է ի գործուն քուսաժ, - ուստի Բահկ Պատարակնեց

Եւ ՚ի մոտանելին հանդիպի Սկեղ-
բեստրոսի , և եկարց զպատճառառ
գալստեանն . պատուասիրաքար ըն-
դունէր յիւր բնակութիւնն , և առանց
երկիրդի զվարս նորա և զքարողու-
թին աւետարանին՝ բազում դրու-
տ(ե)աւք զեկուցանէր ամեննցուն : Եւ
այսպէս զտարի մի և զվեց ամիս ձըշ-
մարտութիւն հաւատոց և վարուց ու-
սուցանէր ժողովրդեանն , կամօք հայ-
րապետին Մելքոնեց : ⁴

Եւ զ զբարսու գոյշացներ կ մը բարելին յաստածածութիւն երեւել էն Տիմոթէ: Յաստի բարեցեւ լորի երի կ դաս եպուրուի առաջին, առաջնուի չերեւելի այս Աստու, Տիմո-

(Roma Sotter. T. I. p. 141) Μακαροπολιτεύων
Ρέμαστρος Ορουσονός *Saliburgense*, ἣς ἦταν τῆς
Στηνοβρύσου, — ἥρης παντοτικῶν καὶ οὐαρεγήν
φύσης, — εἶναι οὐ. Αποφεύγεται θορυβός καὶ ιδεο-
ρυθρωμάτων, μηδέποτε. "In parte autem au-
strali civitatis (Romæ) juxta viam ostensem
Paulus Apostolus corpore pausat et
Thimoteus episc. et martyr de quo memori-
nit liber *Siliestri*. ibidem dormit... etc.

Այս հետագյու յիշտառկարգությունը ոչ միայն Տիմոթեոսի պատմական անձն ըլլալու, այլ նաև բակ Արդյունքություն Վարդոց հումքեան անժխտելի հաւասարից մէ՛; Եվմանաւոր է Եղյեւ պէս Զենոնց ըստ մասին ասոր Համաձայնիւթէ սակայն կերպի, թէ Լուսաւորչին մերը կ կենարից Հայութակին ընծայուած թշթոց ճեղիքակը Սերգեանութիւնութիւն Վարդէն չըստ անշնչառ պահ, զի Եւեւէ զնաւասարկեթին նորու պահ իրեն կնուածն է հերթին թառամանեալ:

۴. ق. آ. ۳. یا اینکه بگوییم **شیوه** که چه کسانی
باشند چه کسانی نباشند، پر از **شیوه** های ای ای
شیوه های کاربردی هایی که اینها میتوانند چنین و میتوانند
آنچه ای و چنان **Meltiada** های کاربردی، پر از **شیوه** های
نمایشگاهی هایی که اینها نمایشگاهی های
که اینها اینکه درست **شیوه** های کاربردی های
که اینها اینکه درست **شیوه** های کاربردی های
که اینها اینکه درست **شیوه** های کاربردی های

2. Թարգմանյին այս և ուրիշ յաւելուած ներք յուպրով կը նյանակենք աստ և պատրա:

σαι. Σλήβεστρος καὶ οὐ μόνον ἔχαιρεν τοῦτον ὑποδεξάμενος ἀλλὰ γὰρ πάντα φύσιν ἀποσεισάμενος, καὶ τὴν ἀναστροφὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ κῆρυγμα θεασάμενος, πολλοῖς ἐπαγγείοις πᾶσιν παρεκατέθετο. Οὗτος τοίνυν δ' ἄγιος Τιμόθεος ἐπὶ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας δρυτῶν τὴν ἀληθείαν τοῦ Χριστοῦ διδάσκων,

թեռ և կը ըմբռնեալ արկանէր ՚ի
բանդ, և ՚ի տանձանս ոսաստիկս յա-
զագու Փրիսոսի հաւատոցն. որում
ոչ հաւանեալ կամաց բանաւրին,
թողուզ զԱստուած, և պաշտել ըզ-
կուսս, սրով զգլուխն հատեալ, և
այնպէս փոխեցաւ յաշխարհէս. զորոյ
զմարդինն ՚ի զիշերի յափշտակեալ
Սեղմբստրոսի ՚ի ծածուկ, յիւր յա-
պարանն տանէր, և ազդ առնէր ուրբ
հայրապետին Մելիստեայ: Որ վաղ-
վաղակի ՚ի տեղին հասանէր հաւա-
տարիմ ժառանիշակցաւք եկեղեցելոյն:

Եւ սաղմոսիք և աւրհնութեամբ անդէն զսպէին զոռէր նշխարս երասնէլոյն Տիմոթէի, մերձ՝ ՚ի հանգըտարան՝ տուրք առաքելոցն Պետրոսի և Պաւլոսի Որ ոչ միայն անուանակից էր աշակերտին Պաւլոսի, այլ առաւել ևս էր ՚ի վարս և ՚ի վարդապետութիւնս յաղթող լինեալ, որ և վկայեաց իսկ ՚ի Հոռվմ քաղաքի:

Այսոցիկ այսպէս եղելոց, Կարևո-

1. Այս յիշատակութիւնն առջ կը համա-
ձակիր ի գործ ևովմէտական այս յիշատակա-
րանին, զոր յատազնի իլուստ մէջ քրեթիք, ի
ժամանակական անց, ուր Տիբունու առավելու-
թիւնը:
2. Պատիկ հանդապարանին գոյն հանդապա-
րանունքի, մերձ Շոյփոն հանդապարանին : Այս
տարակայս յիշակալ յիշատակարանը Սեղբե-
տրոսի Վարչուց համբագրութիւնն զերը պիտի
եղած ըլլա : Սակայն երբ կը առէ, թէ Սեղբե-
տրոս իսկ ևս մաղակացաւ, ոյս կէսու ուրիշ
յաղաքարաց պիտէր ևս կամ յանձնութիւնն է,
թէ Սեղբետրոսի Վարչուց մէջ և ոչ իսկ հարա-
մանունք յիշատակութիւնն կայ :

καὶ τοῖς εἰδώλοις θύσαι μὴ βουλόμενος, τρίτον αἰκισθεὶς ἀμά καὶ μαστιχθεὶς, ἐκ τριῶν τιμωριῶν, τέλος τὴν κεφαλὴν ἀπετιμήθη.

οῦ τινὸς τὸ σῶμα
λαζαλος μεσαιτάτη νυκτὶ Σίλβεστρος,
αρπάσας εἰς τὴν ἔκυτον οὐκίαν ἀπη-
γέγκατο.

κάκεισε τὸν ἄγιον Μελιτάδην τὸν ἐ-
πίσκοπον παρακαλέσας. κρατήσαι ἐ-
πολήσεν, ὡς ἂν πάσιν τοῦτο πρᾶξαι
τοῖς συμπρεσβυτέροις καὶ διακόνοις
διά πάστης τέ τῆς νυκτὸς ἀγίαις ὅμηψ-
θαις δικυκλεόντας, τὸ μαρτύριον
αὐτοῦ ἐνεκάλισεν

Ελευθέρα δὲ τις γυνὴ Χριστιανή, καὶ τὸν Θεόν φοβουμένη δύναματι Θεωνή, κήπον ἔχουσα γειτνιάζοντα τῷ ἀγίῳ απόστολῷ Παύλῳ, τὴν προμνημονεύθεντα παρεκάλεσεν Πάπαν, ὃστε ἐκείνης αυτῆς ἀναλώμασιν ἐν τῷ αυτῷ κήπῳ κτισθῆναι μαρτύριον, κακεῖ ἀπὸ τε κήπῳ θεῖναι τοῦ ἀγίου Τιμοθέου τὸ σῶμα· διπερ γενόμενον ἴκανῶς πάντας τοὺς Χριστιανούς ἐχαροπολήσεν· νῦν δὲ καὶ δικόνυμος Τιμοθέου τοῦ γενομένου ἀντοῦ μαθῆτοῦ, πλησίον ἀντοῦ κατετέθη.

Οὕτως τροβάν των τούτων, Ταρκυνίος

τανι + ιεψωρφου ψιωρωσωι. Υεηρειν-
τρουοι, και εμπρινκεωις φησι, αρκε 'η
ρωνη. αυξ. βέτ Πι ιωαγενη φηνησ Σή-
μιθξουηι φηδη, και φοκευσηο կոոցն,
ըստ նմին աւրինակի կորիցես: իսկ
Սեղբեստրոս ասէր զաւետարանա-
կան բանն առ նա. Յայամ գիշերի
դոգիր 'η քէն 'η բաց պահանջն. փո-
խանակ զի զուորբն Աստուծոյ պիղժ
ասացեր. και պառնալիքո ունայն լի-
ցին:

Եւ առաւել բարկացեալ ընդ համ-
արձակութիւն սրբոն, και ընդ պա-
տասխանին, հրամայեաց արկանել
'η ներքին բանդն, και զուոն նորա
պնդել 'η կոճեղ, και ինքն գնաց 'η
ճաշ, զի վաղին զատեսցէ: Եւ մինչ-
դեռ ուտէին զծուկն, ըստ ստվորու-
թեան, ուկր ինչ կառուցեալ 'η քիմ
եպարփուին, και վտանգեալ լինէր.

և ուստեղ աւգնականութիւն իսկ ոչ
զոտանէր 'η բժշկաց: Տագնապեալ
սաստիկ յոյշ, 'η մէջ գիշերին աւան-
դեաց զոյզին, ըստ բանի սրբոյն Սեղ-
բեստրասի: (Եւ յայունէ եղէ այս ամբ-

δ էպաρχօς նոլաբն Խրիմաτά τινα
τὸν Τιμόθεον ἐσληκέναι, κατασλεθῆ-
γαι τὸν διγιον Σίλβεστρον πρωαέτα-
ξεν' καὶ φησὶν πρὸς αὐτόν, εἰ μὴ πάν-
τα τὰ Χρίματα τοῦ μυσαροτάτου
Τιμόθεου δύσσης, καὶ θυσῆς τοῖς Θεοῖς,
διαφόροις σε τιμωρίαις ἀναλώσο. Πρὸς
διν δ ἄγιος Σίλβεστρος ἔφη. Εὐαγγε-
λικὴν σοι προσφέγγομαι φωνὴν, Τάν-
τη, τῇ νυκτὶ ἡ ψυχὴ, σου ἀφαιρεθῆ-
σεται ἀπὸ σοῦ, ἵνα γνῷς Τιμόθεον δν
ἐτιμωρήσω, οὐ μυσαρὸν, καθὼς σὺ
ἔφησας, ἀλλὰ Χριστοῦ ὑπάρχοντα
μάρτυρα.

ταῦτα ἀκούσας δ Ταρκυνίος, ἐκέ-
λευσεν ἀυτὸν ἀλύσεσιν βαρυτάταις δε-
δέντα, ἐν τῇ ἐνδοτάῃ εἰρκτῇ, κατα-
χεισθῆσαι. Σίλβεστρος ἐν τῇ φυλακῇ,
καθὼς εἰρηται, τυγχάνοντος, καὶ τοῦ
Ταρκυνίου ἐν τῷ λεγομένῳ Σίγματι
ἀριστοβούτος, δστὸν ἰχθύος ἐν τῷ λά-
ρυγγι αὐτοῦ παγὲν,
οὐδεμιᾶς ἐπαօδίᾳ, οὐδεμιᾶς
ἰατρικῇ τέχνῃ ἀνασπασθῆσαι ἡδυνή-
θη· ἀλλ' ἀπὸ ὥρας ἀρίστου μέλχρις
νυκτὸς δεινοτάτῳ τόνῳ τρυχόμενος κα-
τὰ τὸ ρήμα ποσ ἀγίου Σιλβέστρου, τὴν

1. Ήμι անուն՝ զորս օրինակաց մէջ ևս
կոբէնաս դրուած է, որ կը տարրիր լսա.
Ταρκυնիոս և յուն. Ταρκυνίոς էն Ալային
յուն. Τ տառը կարէր զերու. Γ տառին հնա
շինթել թէ թարգմանիքն դրու և. թէ անոր
զարպարողը: այս հասկանակ է, բայց Γ տա-
ռը է զարմէնէ, - փոխանակ Գ ի, - այս բանիս
օրինակ լունինը յիշ զարու մասնագրաց քավ.
ուրին վերին գարերու արտասանութեան ա-
զուազութեանց արդինք է այս. ինչպէս նաև
ս առաք բարձութ և. յաւելւունէ: Ե. Յայուն.
առուրքն և այլք երկու. Տորման կը գրեն,
անշուշտ 'η յունին արզագրելով:

Տարկուինիոս քաղպապեախն պատմուկան
անձն ըլլալն ևս արգէն ազացուցուած է, և
ժամանակն որոշ. որով կը տեսնուի, թէ Սեղ-
բեստրոսի Վարուց ինն և վրւերական աղ-
բիւրներ եղած են:

Նեցուն . և անիսու ահ ՚ի Աբր(յ) անու-
ռուսիցն) :

Իսկ ժողովք հաւատացելոցն խրա-
խուսեալք յԱստուած , դիմեցին ՚ի
բանդն և յափշտակեցին զայրն Աս-
տուծոյ , և ոչ ոք ընդդիմնայր . այլ
ամենեքեան ահիւ ըսրոնեալք , փա-
ռաւորէին զԱստուածն քրիստոնէից ,
և յաւելուին ՚ի հաւատոն հանապա-
զար :

փսխին ձոքի հաւատացելոցն խրա-
խուսեալք յԱստուած , դիմեցին ՚ի
բանդն և յափշտակեցին զայրն Աս-
տուծոյ , և ոչ ոք ընդդիմնայր . այլ
ամենեքեան ահիւ ըսրոնեալք , փա-
ռաւորէին զԱստուածն քրիստոնէից ,
և յաւելուին ՚ի հաւատոն հանապա-
զար :

Տօսանու ծերաց անուած ծառա-
թիւն նորա հայրապետին Հռովմա (յ) ;
վերակոչ զնա ՚ի կարգ սարկաւա-
զութեան և սրբոյ սեղանոյն . և
փրկական խորհրդեանն և եկեղեց .
(շ) յն Աստուծոյ : Որ և քան զամե-
նիսեան երեւելի լինէր ՚ի բարեպաշ-
տութեան : Եւ յայսմ կարգի հաճայ
եղեալ ամս ինչ դարձեալ վերակոչեն
՚ի քահանայութիւն , ազգեցութեամբ
սուրբ Հոգւոյն , գործ Աստուծոյ շնոր-
հի լիեւալ ըստ երկնային կոչմանն , այլ
ու երիբոյն Լ՚ մարդկանե բնաւաբառուել :

Այսպէս Քրիստոսի ընծայեր ՚ի տահանա-
յունիւնն վիճու որդես և խցելք . և գե-
րազանցեալ և վայելմացեալ այրն ճա-
նաշիւր ՚ի ժամանգաւորս եկեղե-
ց(շ) յն Հռովմա(յ) : Վերագոյն ըստ
արդարութեան աւետարանին յառա-
ջանայր յամենայնի , պինդ հաւատով
և առաքինի վարուք . բարեխորհ , ող-
ջախոհ , սուրբ , մեկնեալ յամենայն ի-

բաց չարաց : Հեղ բարուք, և խոնարհ
սրտիւ . երկայնամիտ, մարդասէր,
ահաւոր մեղուցելոցն . հրեշտակա-
կան գէմք, հրեշտակական շարժմամբ
և բարբառովի : Եւ յամենայնի զուր-
բոցն ունէր զնմանութիւն, որոց ուշ-
իքուել էր չճշմարդութեան է Քիչուս
Քիսուս :

ἥν γάρ τῷ θέα ἀγγελοειδῆς τῷ λόγῳ
διαλάμπων, τῷ ἔργῳ ἀγιος, τῷ σώ-
ματὶ ἐβρωμένος, καὶ τοῖς ἡθεσιν ἀρισ-
τος, τῇ συμβουλᾳ μέγιστος, τῇ πίστει
δρθόδοξος τῇ ἐλπίδι ὑπομονητικῃ,
τῇ ἀγάπῃ ἀνυπόκριτος· ἀλλ' ἐπειδὴ,
πάντα ἀυτοῦ τὰ κατορθώματα, οὐδὲ
οἵς τέ εἰμι καταλέγειν, ἐπὶ τὰ μερι-
κῶς πραχθέντα δι' ἀυτοῦ τρέψω τὸν
λόγον.

Հարայարելի

4-BRBS U.2 U.S

բազմաթիվ համայնքական գործություններ են:

(Stu J'tg 235)

իլլ. — Բաւական համարելով առ այժմ պյատիս Հին Ջուզայեցւոց ի Վենետիկի երթեւեկին նկատմամբ, ցափիկ որ անոնց վրայօք հայերէն գորոած մի շեմք գորած, այս միջոց ժամանակին, այլ միայն խալերէն, որ քաղքին անունն ալ պէտաէս կը դրէ, ինչպէս տեղ տեղ յեղեցինք. Iula. Iulfa. Diulfa. Chiulfa. Giulfa, և այլն: — Հետաքրքրական գէպք մ'ալ է ասոնց բնակութեան տեղն ի Վենետիկ, շատ անգամ այս գրուածիս մէջ յիշուած Ա. Մարիամ Խորոսիկ եկեղեցւոյ և Ս. Նոր Յովչաննէսի թաղից մէջ և անոնց քովերը, զիխաւորապէս այն փողոցին՝ որ ինչուան հիմայ ալ կոչուի Ռուկա Ճիռուֆա (Ruga Giuffa), և շատը՝ թէ խալացիք և թէ մերայինք՝ համարած են նոյն իսկ Ջուզայի անուամբ, որ և շատ յարմար և բնական կ'երեւի. ասկայն չէ սոսց. վասն զի յասաջ քան Ջուզայեցւոց գալը՝ այնաէս կոչուած է այն փողոցն, և մեր Ջուզայի անուան պէս ծըռ: մրոկած, (Ruga Iulfa, R. Giuffa, R. Iuffa, R. Giufa. Ziulfa). Հնագոյն գրուածք կոչեն Gajoffa կամ Gagiuffa, և քաղքին որիշ մէկ կողմին ալ կայ այսպէս կոչուած փողոց մի. Երկուքին անունն ալ կացուֆա բառէն ծագած է, ինչուան ԺԳ. քարէ (1283), այն տեղ խամբայ կամ փնչու (յինկեանէ, zingan) բնակողներէ, որք այնաէս կոչուէին. ինչպէս հիմայ ալ Դամաւասք կէյուրքա (Gejupka) կ'անուանեն զդնչաս. ուսկից համարի զիխանական մի լատինարքն Gajofus և Gajufa կոչելն զայր և զիին գնչու: Ոմանք ալ ի զիխանական վենետաց՝ կարծած են թէ այդ անունն ի-